

MIR JE DOLŽNOST

DRAGO K. OCVRK

Odločno, neverjetno odločno, za človeka, ki mu Parkinsonova bolezen vidno jemlje telesne moči, je Janez Pavel II. spregovoril v svoji poslanici za dan miru na novega leta dan. Človek ima vtis, da stoji pred njim tisti pokončni, svež človek z jasnim pogledom v prihodnost, ki je kljuboval komunizmu, zdaj pa pravkar prijel za krmilo Kristusove barke. A je od takrat minilo četrto stoletje. Ljudstva, ki ob nastopu njegove službe še sanjati niso upala o svobodi, bodo maja že v Evropi, osek komunističnega nadljudja v Aziji, pri starem vztraja le nori Castro, zadnje upanje totalitarnih levičarjev. Ob takšnem izidu bi pričakovali, da bo ostareli in bolni papež po starčevsko zadovoljen premleval svoje „uspehe“ in počival na lovorikah.

Toda papež ima pred očmi vse človeštvo, predvsem tisti velik večinski del, ki je odrinjen od obložene mize Zahodnjakov in je brez osnovnih pravic in dostojanstva, v popolni negotovosti zaradi lakote, bolezni, brezposelnosti, nasilja, civilne vojne, fundamentalizma ... brez miru in brez prihodnosti. Zaradi tega se papež nič ne ozira na takšne ali drugačne verske ali ideološke poglede in meje, ampak se obrača na vse, ki lahko kaj storijo za mir. Najprej na voditelje narodov, ker so dolžni pospeševati mir, pa na pravnike, da bi s svojimi akti okrepili mednarodni pravni sistem, obrača se tudi na vzgojitelje, da bi usposobili mlade za razumevanje in dialog. Presenetljivo zveni njegov poziv teroristom: „Tudi vi, možje in žene, ki ste v skušnjavi, da bi uporabili nesprejemljiva teroristična sredstva, ki v jedru izničijo stvar, za katero se borite!“ In končno nagovori vse preproste ljudi: „Tudi danes, na začetku novega leta 2004, je mir mogoč! In če je mogoč, je mir tudi dolžnost!“

Prvi pogoj za mir je spoštovanje mednarodnega pravnega reda. Stari so postavili še vedno veljavno pravilo: Pacta sunt servanda - prostovoljno sklenjenih dogovorov se je treba držati. Komentatorji so v tem stališču takoj razbrali, da papež meri ZDA, ki so mimo popolnega mednarodnega soglasja začele vojno proti Sadamovemu tiranskemu režimu v Iraku. Toda če so ti komentatorji ideološki nasprotniki ZDA in so papeža takoj vpregli v svoj voz, pa je papež nad vsako ideologijo in razglašal le splošno, za vse veljavno pravilo. Ali ne krši tega pravila Rusija v Čečeniji in še kje v Zakavkazju? Je sovraštvo do ZDA tako veliko, da so Kitajski kar čez noč odpustili več desetletno okupacijo Tibeta in razumejo njene grožnje Tajvanu kot ljubkovanje? So spopadi med atomskima velesilama Indijo in Pakistanom nedolžno poigravanje s petardami? Gori Bližnji vzhod, vso kavkaško območje je nestabilno. Islamski svet, več kot milijarda človeštva živi v državah, ki so podpisale splošno deklaracijo človekovih pravic, pa te pravice večji del teh populacij ne uživa. V tem svetu obstaja suženjstvo, položaj žensk in otrok je znan, nemuslimani so v stalni nevarnosti, čelo različne večinska in uradna

veja islama v kakšni državi zatira in preganja manjšinske islamske skupnosti ... Mednarodnih dogovorov ne manjka, težava je v tem, da nad njimi prevladajo drugi interesi in se jih podpisniki ne držijo. „Na to temeljno pravilo je treba danes še kako misliti,“ pravi papež, „ker je skušnjava, da bi uporabljali pravico sile, močnejša od volje, da bi uporabljali moč prava.“

Nihče si danes ne sme jemati pravice, da bi v mednarodnih okvirih deloval svojevoljno, mimo drugih ali proti njim. Porok, da se to ne bi dogajalo, je lahko samo močna, prenovljena Organizacija združenih narodov. „Prav bi bilo,“ poudarja papež, „da bi se OZN vedno bolj dvigala z ravni hladne ustanove upravnega tipa na raven moralnega središča, kjer bi se vsi narodi sveta čutili doma in bi razvijali skupno zavest, da so tako rekoč 'družina narodov'.“

Mednarodnega prava pa ne kršijo le države, marveč je vse več dejavnikov, ki rušijo mednarodno sožitje: „povezave, ki so nastale zaradi razpada držav, skupine z zahtevami po neodvisnosti in mednarodne kriminalne združbe. ... Rana terorizma je zadnja leta postala bolj boleča in zagrešila strašljiva grozodejstva, ki so na pot dialoga in pogajanj postavila ovire, do skrajnih meja vznemirila duhove in pomnožila težave, še zlasti na Bližnjem vzhodu.“ Proti vsemu temu, še posebej terorizmu, ni dovolj zatiranje in kaznovanje, še pravi papež, ampak je potrebno poiskati vzroke tega nasilja, jih odpraviti in ljudi vzgajati za mir. Naj je pritisk terorizma še tako hud, se demokratične države ne smejo odpovedati načelom pravne države na račun boja proti njemu. „Politične odločitve, ki bi hotele uspeti mimo osnovnih človekovih pravic, ne bi bile sprejemljive, kajti cilj nikoli ne opravičuje sredstev.“ Tako kakor mora mednarodno pravo preprečiti, da bi v svetu obveljala pravica močnejšega, mora tudi preprečiti, da bi oblasti nekaznovano kršile človekove pravice na svojem teritoriju z izgovorom, da gre za notranje zadeve. Na področju človekovih pravic ni meja in nič ne opravičuje njihove kršitve.

Papeževo mirovno sporočilo je letos še posebej odločno. Sedaj ko je ves v božjih rokah, od danes do jutri, se zdi še bolj svoboden, da pove, kaj mu leži na srcu, kaj je njegovo delo in delo Cerkve. Za človeka gre, za njegovo dostojanstvo, ki ga lahko v polnosti živi le v miru. Tako kristjani nadaljujejo Jezusovo poslanstvo in ob božiču si je dobro priklicati v spomin, zakaj se je božji sin rodil med nami. Ljudje, s katerimi kristjani živimo, imajo svoje razloge za delo za mir, zato smemo upati, da homo v svetu in doma našli pota dialoga in sodelovanja v partnerstvu, brez podcenjevanja ali preziranja nas ali drugih. „Omnia vincit amor! Ljubezen premaga vse! Naj se vsak trudi, da bi pospeševal uresničitev te zmage,“ še dodaja papež. Sam pa želim vsem v Sloveniji, da bi ob božiču drug drugega razveseljevali, v novem letu pa neutrudno delali za razumevanje in mir med nami in okrog nas.

Nadškof Rode o božiču

„Dragi prijatelji, naj bo božič praznik radosti in upanja tudi za vas. Bog pa naj vam nakloni vse dobro v novem letu,“ je v božičnem voščilu na Radiu Slovenija zaželel ljubljanski nadškof in metropolit Franc Rode. Mar ob božiču ne postavljamo jaslic zato, ker čutimo, da rojstvo božjega sina v Betlehemu ni samo dogodek izpred 2000 let, ampak presega čas in nas nagovarja danes; da s postavljanjem jaslic po domo-

vih izražamo trajno sedanost njegovega prihoda med nas, je Rode nagovoril verne. Božji sin spreminja naš danes in daje smisel, lepoto in polnost sedanjemu bežnemu trenutku, osvetljuje pa tudi našo prihodnost. Kajti danes, izrečen v času cesarja Avgusta, je vdor večnosti v našo minljivost, je dejal nadškof. Zato je božič praznik radosti in upanja in obljuba večnosti za vse, ki v veri sprejemajo njegovo sporočilo.

Častni znak svobode za kulturnike

Predsednik republike Janez Drnovšek je podelil najvišja državna odlikovanja. Kot je zapisal v obrazložitvi, je z Zlatim častnim znakom svobode Republike Slovenije za vrhunske dosežke na področju glasbene umetnosti in za osebni prispevek k mednarodnemu uveljavljanju Slovenije odlikoval flavtistko in pedagoginjo Ireno Grafenauer. Akademik Janez Bernik je odlikovanje prejel za izjemne zasluge pri uveljavljanju moderne likovne umetnosti doma in v svetu, akademik Drago Jančar pa za izjemno ustvarjalno delo ter obogatitev slovenske in svetovne književnosti ter za uveljavljanje slovenskega ugleda v svetu.

S srebrnim častnim znakom svobode RS je na področju kulture odlikoval Rudarsko godbo Hrastnik za 150 let delovanja, dosežke in zasluge na področju ljubiteljske glasbene dejavnosti doma in v tujini.

Ob vročitvi odlikovanj je Drnovšek poudaril, da so prejemniki odlikovanj „s svojimi talenti in osebnostjo ter z vrhunskimi dosežki dosegli, da ima naša država v evropski in svetovni kulturi svoje vidno mesto. Drnovšek se jim je še zahvalil za njihov velik prispevek, ki so ga dali vsak na svojem področju.“

Referendum o džamiji

Skupina volivcev s prvo podpisanim Mihaelom Jarcem je ljubljanski županji Danici Simšič predala zahtevo za razpis referenduma o gradnji džamije. Na referendumu naj bi se Ljubljančani tako izjasnili o tem, ali se strinjajo z uveljavitvijo sprememb prostorskega akta za območje Ob cesti dveh cesarjev, kjer naj bi stal islamski verski in kulturni center. Kot so pobudniki povedali, niso proti lokaciji, kjer naj bi stala mošeja, ampak proti gradnji centra v predvideni obliki in velikosti. Menijo pa tudi, da Slovenija ne potrebuje džamije, saj ta predstavlja tudi politični center, potrebam muslimanskih vernikov pa bi moralo zadostiti nekaj molilnic, kjer bi lahko opravljali verske obrede.

Kot so pobudniki zapisali v pobudi, islamski verski in kulturni center ni kakršenkoli objekt, „ampak gre za verskokulturni hram skoraj desetisočglave množice oseb

(popis prebivalstva leta 2002), večinoma s slovenskim državljanstvom, bošnjaške narodnosti, pripadnikov islamskega načina življenja“. Pobudniki pa med drugim poudarjajo, da je islamski verski skupnosti potrebno zagotoviti možnost in pravico do svobode veroizpovedi, vendar jim tega ni mogoče zagotoviti zgolj z enim objektom v državi, ampak z enakomerno porazdeljenimi verskimi objekti. Po njihovem bi namreč več molilnic v Ljubljani omogočalo celostnejšo versko oskrbo kot džamija.

Spodbudlo pa ga je tudi mnenje četrte skupnosti Trnovo (na območju slednje naj bi stala mošeja), ki je mestne svetnike pozvala, naj ga ne podprejo. Tako pobudniki, kot rečeno, nasprotujejo izgradnji džamije v načrtovanem obsegu (približno 4000 kv. m), in se zavzemajo za izgradnjo več molilnic.

Urad za Slovence po svetu

Vlada je 18. decembra za direktorico urada za Slovence v zamejstvu in po svetu za obdobje petih let imenovala **Jadranko Šturm Kocjan**, doslej državno podsekretarico v uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Pritožba tožilstva na odločitev senata glede Rupla

Aferi z naslovom diplomatska akademija očitno še ni videti konca. Ljubljansko okrožno državno tožilstvo se je namreč na ljubljansko višje sodišče pritožilo na sklep senata Okrožnega sodišča v Ljubljani, ki je zavrnilo zahtevo tožilstva za preiskavo zoper zunanega ministra Rupla. Po znani odločitvi senata je pritožbo napovedala generalna državna tožilka Zdenka Cerar, pričakoval pa jo je tudi Ruplov zagovornik Danijel Starman.

In kaj bremeni Rupla? Ta je 18. februarja ljubljansko Fakulteto za družbene vede obvestil, da zunanje ministrstvo razdira sporazum, po katerem je fakulteta izobraževala diplomate ministrstva, slednje pa je študij financiralo. Rupel je nato podpisal sporazum s Primorsko univerzo za sodelovanje na področju podiplomskega izobraževanja, kjer naj bi tudi predaval. Pri tem ta fakulteta v času podpisa pogodbe ni bila sodno registrirana, še posebej sporno pa naj bi bilo dejstvo, da je bilo predvideno, da ministrstvo nakaže akademiji osem milijonov tolarjev zagonskih sredstev.

GLEJ...

BALANTIČ PO ŠESTDESETIH LETIH 2

MARIJA BRECELJ: VIDEO O SLOVENCIH V ARGENTINI .. 3

VESELICA NARODNIH PLESOV NA PRISTAVI 3

NOVA RUBRIKA: ŽENA IN NJEN SVET 4

France Balantič, šestdeset let po smrti

Pri Novi reviji so v enem svežnju ponudili tri dokumente o Balantiču: faksimile, reprint in študijo.

Novembra je preteklo šestdeset let, ko je pesnik France Balantič, star dvaindvajset let, končal življenje v plamenih goreče cerkve v Grahovem. Tistega dne je bil zaključen tudi njegov pesniški opus. Že maja naslednje leto je njegov literarni mentor Tine Debeljak objavil večino iz rokopisne ostaline in ji dal naslov V ognju groze plapolam. 20. decembra pa je založba Nova revija (v svoji zbirki Feniks, urednik je Mihael Glavan) objavila reprint te zbirke, ki so jo kasneje v diaspori ničkolikokrat ponatisnili.

A ne le reprint. V lično izdelanem kartonskem ovoju (celota je oblikovalski dosežek Matjaža Vipotnika) je tudi drobna, a podolgovata knjižica, v njej pa študija Franceta Pibernika, ki je že od osamosvojitve sem glavni proučevalec in poznavalec njegove poezije; študiji je dal naslov Balantičeva pot brez konca. A tudi to še ni vse. Najbolj ganljivi del jubilejnega svežnja je fak-

simile dveh Balantičevih rokopisov: zbirke Muževna steblika (ki ni izšla predvsem zaradi zadržkov cerkvenih krogov, a tudi Debeljaka samega, ki so v nekaterih pesmih, na primer znani erotični poslanici Zubljani nad prepodom, videli pesnikovo „nezrelost“) in (sonetnega) Venca iz leta 1940. Ganljivi ti papirji niso samo zato, ker je na njih jasna sled žive in ustvarjalne pesnikove roke, z vsemi prečrtavami in popravki, ampak tudi zato, ker so se kljub nesrečni medvojni in zatajevani povojni usodi njihovega lastnika ohranili.

Resnično, nobena slovenska poezija ni imela na domačih tleh toliko žalostnih izkušenj kot Balantičeva. Dolga leta po vojni je sploh živela samo v emigraciji, ki je imela to poezijo za največjo po Prešernu. O Balantiču se je doma sicer ves čas govorilo, zmeraj je obstajala zavest o njem, le brati ga ni bilo mogoče. O tem je poročal France Pibernik, kakor tudi o propadlem poskusu sredi šestdesetih let, da bi njegovo poezijo vendarle poka-

zali ljudem. Izbor pod naslovom Muževna steblika v redakciji Mitje Mejaka je leta 1966 pri DZS celo izšel, razposlali so že prve dolžnostne izdave, potem pa si je oblast (nekdo s tedanjega CK pač) čez noč premislila, zbirko so zadržali in jo čez tri leta uničili. Menda se je ohranilo samo deset izvodov.

O Balantiču sta spregovorili tudi dve osebi iz njegovega časa. Slikar Marijan Tršar, Balantičev gimnazijski vrstnik, ki je naredil nekaj njegovih grafičnih portretov (a po fotografijah, je dejal, tedaj je bil še preveč negotov, da bi si upal koga prositi, naj mu pozira), je povedal, da pesnik v resnici ni bil tako plaho zadržan, kakor je obveljala predstava o njem; imel je trdna stališča, ki jih je znal zagovarjati. Pesnikova sestra Tilka Balantič pa je povedala, da ji je živa podoba brata sicer izginila spred oči (nazadnje ga je videla odhajati, ko je imela pet let), a njegov duh je v njej in njihovi družini zmeraj navzoč.

Peter Kolšek, po Dnevniku

Prvo enotno spominsko obeležje na prikritih grobiščih

Predstavniki vladne komisije za reševanje vprašanj prikritih grobišč so ob breznju Zalesnika pri Trnovem nad Novo Gorico odkrili prvo enotno spominsko obeležje na prikritih grobiščih. Ob več kot 150 metrov globokem breznju, v katerem so jamarji leta 1990 evidentirali večje število človeških okostij, so odkrili prototip spominskega obeležja, kovinski zvon z napisom „Žrtvam vojne in povojnih usmrtitev“. Ob tej priložnosti so položili tudi vence na grobišču in z minuto molka počastili spomin na žrtve povojnih izvensodnih usmrtitev. Podobne zvonove bodo v prihodnje postavili tudi pri vseh ostalih zamolčanih grobiščih po Sloveniji. Vseh takih grobišč naj bi bilo okrog dvesto, projekt postavljanja spominskih obeležij pa bo trajal celo desetletje. Predsednik komisije Peter Kovačič - Peršin, je po odkritju prvega enotnega spominskega obeležja izrazil upanje, da je to prvi korak na poti k spravi. Povedal je še, da nameravajo že v naslednjem letu na podoben način označiti nadaljnjih deset grobišč, in dodal, da prevzame država s postavitvijo obeležja v upravljanje celotno grobišče in ga evidentira kot dediščino. Stroški za postavitev enega obeležja, k čemur spada tudi odkup in ureditev zemljišča, naj bi znašali od enega do dveh milijonov tolarjev. Glede na to, da bo takih grobišč okrog dvesto, bo za državo to kar velik finančni zalogaj. Predsednik komisije je še povedal, da naj bi bil projekt ugotavljanja in evidentiranja vseh grobišč v Sloveniji zaključen že v prihodnjem letu. Natančno število žrtev bo težko ugotoviti. Prav zato je na kovinskem zvonu z napisom „Žrtvam vojne in povojnih usmrtitev“, kot to določa zakon, zapisano še „Št. žrtev: Neznano. Do konca leta 2004 nameravajo evidentirati vsa grobišča, pregledati pa morajo še približno dvesto lokacij po vsej Sloveniji.

Strel se je poslovil

„Argentinska vojska je dobro skrbela za to, da je akcija uspela, saj sem se uspel dobro izogibati vsem nevarnostim reke, zlasti kačam in krokodilom. Večje težave sem imel z močnim vetrom in tornadi, reka pa tudi ni prav mirna,“ je povedal Strel, ki je še dodal, da je bila to zanj najhujša preizkušnja doslej, vendar ne zaradi dolžine, pač pa zaradi nevarnosti reke. V primerjavi s Mississippijem je Parana krajša, ima več vode, je bolj čista in bolj nevarna.

Eden izmed njegovih naslednjih ciljev in želja je premagati tretjo najdaljšo reko sveta - kitajsko Rumeno reko.

Država in izseljenci

Eden bolj znanih Slovencev, ki so se vrnili v domovino iz izseljenstva, je dr. Jože Bernik, poslanec Nove Slovenije v Državnem zboru. Znan je kot zavzet zagovornik resnih in vsestranskih povezav med slovensko državo in Slovenci po svetu. V intervjuju za Demokracijo je nanizal svoje izkušnje in ocenil dogajanje in stanje na tem področju, izhajajoč iz primerjave tega odnosa pri drugih narodih. Tu povzemamo nekaj izstopajočih misli:

Če primerjamo irsko pot in našo, opazimo veliko razlik. Ustavimo se samo pri odnosih med slovenskimi izseljenci in slovenskimi oblastmi pred osamosvojitvijo in po njej. Pred osamosvojitvijo so komunistične oblasti poznale samo tiste izseljence, ki so bili pripravljene sodelovati z njihovim režimom. Vsi drugi so bili zanje „izbrisani“, izdajalci in še kaj. Tako je bilo skoraj pol stoletja. Po slovenski osamosvojitvi so mnogi naivno mislili, da bo skupna narodnost in kri prekrila vse te globoke razdore in da bomo lahko vsi enakopravno sodelovali pri gradnji slovenske države in države. Vse od zakona o državljanstvu in nato pridobivanja slovenskega državljanstva smo lahko gledali diskriminacijo in podobno.

Že leta 1992 je na pobudo neke slovenske civilne organizacije prišlo do prvega srečanja slovenskih podjetnikov in industrialcev na Bledu. Udeležilo se ga je presenetljivo veliko slovenskih izseljencev iz različnih koncev sveta. Vendar je bila poslovna miselnost domačih

udeležencev še na začetku razvoja, zato ni prišlo do pričakovanih poslovnih povezav. Tedaj in tudi kasneje slovenska oblast kljub svoji propagandi o „zgodbi o uspehu“ ni kaj dosti skrbela za takšne stike.

Na drugi strani pa so tudi izseljenci sčasoma spoznali, da slovenska vlada ne vidi v njih ne slovenskih ne gospodarskih partnerjev. To stanje se je nekoliko izboljšalo, vendar do danes ni prišlo do pomembnih gospodarskih stikov. Pri nekaterih znanstvenih področjih gre razvoj nekoliko hitreje, delujejo vsaj medsebojna poznanstva in postajajo čedalje uspešnejša. K temu je veliko pripomogel Svetovni slovenski kongres, ki je v drugi polovici devetdesetih let začel z letnimi srečanji slovenskih zdravnikov s sveta in Slovenije (do sedaj so bila tri), nato znanstvenikov in tudi gospodarstvenikov. Nekatere države v tranziciji so spoznale koristnost takšnih povezav in srečanj. Medtem ko so morali dosedanja srečanja v celoti financirati gostje, oziroma predavatelji sami, je to breme sedaj prevzela država.

Na tem področju bi potrebovali resno državno strategijo. Ker je nimamo, je delovanje prepuščeno izključno civilni družbi, brez močne podpore vladnih organov, skoraj nobene podpore pa nima med slovenskim konzularnim in veleposlaniškim osebjem. Žal je med njimi mnogo nekvalificiranih ljudi in takšnih, ki so jih potegnili z različnih uradniških mest v Sloveniji, imeli pa so pravo „uniformo“.

Videti je, da se bomo le počasi in s težavo izkopal iz svojega mišljenjskega modela, ki nas je oblikoval pol stoletja in našim oblastem narekuje izkrivljeno pot do slovenskih narodnih in državnih ciljev. In to tik pred vstopom v Evropsko zvezo!

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

STONE MIZERIT

Stopamo v novo leto in pred nami je vrsta vprašanj, na katera ni jasnih odgovorov. Brez dvoma se je lani v primerjavi z letom 2002 gospodarsko stanje izboljšalo. Se bo to nadaljevalo v letu, ki se začne? Bo politična smer ostala ista? Bomo končno lahko pričeli večje etične odgovornosti in kaznovanju korupcije? Pred nami se odpira pot, ki vodi v neznanost.

Časi se spreminjajo. Čeprav ne manjka težav in stanje še daleč ni urejeno, vsaj lahko govorimo o upanju. V političnem pogledu je na oblasti desničarska stranka z levičarskim predsednikom in vlado. Gospodarska smer pa se ni spremenila z ideološkega vidika, temveč s praktičnega, in rezultat je bil pozitiven. Sodna oblast je v krizi in spremembe v vrhovnem sodišču se bodo nadaljevale. Te spremembe bodo s časom odjeknile tudi v nižjih nivojih, kar vzbuja upanje, da se bo poplava korupcije in nezakonitih dejanj enkrat zaustavila.

Okoliščine so drugačne. Tudi če mnogokrat tarnamo, da je stanje vedno enako, da se nič ne spremeni, je vendar v strukturi argentinske družbe marsikaj drugače. Če pomislimo, da so do nedavnega imeli sindikati veliko vlogo, če ne odločilno besedo v političnem delovanju, so potem bili porinjeni v ozadje in sedaj skušajo obuditi svoje omamljene moči. Obratno pa so v ospredju avtonomne anarhične skupine (piqueteros), ki že predstavljajo resno nevarnost za politično stabilnost. Gospodarske korporacije ne vedo, kam se obrniti, spričo te mešanice levičarskih ukrepov a nacionalistične zagnanosti vlade. Odnos do Mednarodnega denarnega sklada (FMI), ki je bil še do nedavnega poln vdane poslušnosti a praktičnega nespoštovanja dogovorov, je začel v ostro nasprotje, kjer FMI pritiska, vlada se upira, a izpolnjuje dogovorjene denarne obveznosti.

Vse stranke, ena stranka. Dolgo let smo tudi na naših straneh opozarjali, da ima Argentina politično stanje bipartidizma, samo dve močni stranki, ki sta zmožni priti na oblast: peronizem in radikalizem. Vsak poizkus tretje močnejše stranke se je v zgodovini ali razblinil, ali pa ga je pogoltnila ena izmed velikank. To se je zgodilo celo, ko je FREPASO postal druga stranka, se povezal z radikali za zmago nad peronizmom, pa ga je radikalizem končno onemogočil. Sedaj pa smo zašli v stanje, ko dejansko obstaja ena sama močna stranka. Dejansko ni izgleda (in ga še nekaj časa ne bo), da bi kdo mogel tekrovati s peronizmom za oblast. Ta čudni zmes levičarske vla-

de v desničarski stranki je popolnoma zmešal tisto minimalno predvidljivost, kar jo je še ostalo. In izgleda, da bi edina možnost druge močne stranke lahko prišla iz sredine - če bodo vodje tega dela argentinskega političnega telesa bili kos svojemu poslanstvu, kar pa je zelo dvomljivo.

Dokaj mirna obletnica. 20. decembra smo se spomnili druge obletnice, odkar je neke vrste javna vstaja strmoglavila tedanjega predsednika De la Ruo. Ker so pri tistem dogodku močno sodelovale tudi skupine piqueterosov, so ti prevzeli glavno vlogo „praznovanja“ obletnice. Več različnih skupin, na katere je to socialno-politično gibanje razdeljeno, je uprizorilo različne pohode na mesto in na majski trg. Prišlo je do izgrediv in do bombnega atentata, kar je le še poostriilo spor med vlado in skrajno levičarskimi elementi. Drugih hujših izgrediv ni bilo in čeprav se je marsikdo bal potokov krvi, je vse poteklo le ob nekaj praskah. Ob sicer množični udeležbi (45.000 duš), pa je potrebno omeniti, da jih večina sodeluje, ker jih vodje prisilijo, ker sicer jim odvzamejo socialno podporo. Zato v vladi pripravljajo razne spremembe v sistemu podelitve teh podpor. Vsaka sprememba pa bo gotovo zanetila nov požar, ker je malo verjetno, da bi vodje teh skupin pristali na to, da se jim odvzame orodje njihove oblasti nad ljudmi.

Različne številke. Te dni smo prisostvovali tudi tihi polemiki v vladi sami. Objavili so namreč zadnje ugotovitve števil brezposelnih. To je doslej opravljal državni urad za statistiko, ki pa je zadnje čase spremenil način analize in štetja, da ga bolj prilagodi stvarnosti. Vlada je s svoje strani izvedla lastno analizo in objavila mnogo bolj ugodne številke. Gospodarski minister Lavagna hoče na vsak način dokazati, kako je brezposelnost padla. Razlika je okoli pol milijona ljudi, za katerih stanje se ne zedinijo. Sploh opazovalci trdijo, da je štetje urada bolj stvarno kot pa ministrovo. Eno in drugo pa imata še dodatno hibo, da štejeta kot „zaposlene“ vse, ki prijemajo socialno podporo. Res je, da se je stanje kar se tiče brezposelnosti izboljšalo. A še vedno računajo, da ima vsaj pet milijonov Argentinec problem z zaposlitvijo: Gospodarstvo pa si je zelo opomoglo.

V tretjem trimestru lanskega leta je ekonomija zrasla za 9,8%, rekord v zadnjih desetih letih, ki bo pripomogel, da bo gospodarska rast za lansko leto dosegla 7,5%. Seveda, ne pozabimo, da je leto prej padla kar za 10,9%.

Na sprejemu pri veleposlaniku, od desne: Martin Strel, organizator prof. Tine Vivod, Julio Salvador Caramelos, poveljnik prefektore, ki je skrbela za varno plovbo, in glavni urednik Sv. Sl. Tine Debeljak

SLOVENCİ V ARGENTINI

PRISTAVA

XIV. VESELICA NARODNIH PLESOV

Kako neka prireditelj postane tradicija? Tako, da se redno ponavlja, da v času raste, pridobiva na ugledu, da pri občinstvu najde vreden odziv, zlasti pa da vedno vzbudi zanimanje in priljubljenost. Če upoštevamo te dejavnike, lahko trdimo, da je festival narodnih plesov, ki ga vsako leto na drugo soboto v decembru organizira pristavska družina, postal že tradicionalen v naši skupnosti. Zanimanje in odziv pa se ne omejitja le na območje Pristave, temveč je obisk vedno razširjen na druge Domove na področju Velikega Buenos Airesa. Prireditelj poleg predstave in užitka domačih in tujih folklornih plesov, nudi priložnost srečanja z znanci, izmenjave idej, stiska prijateljske roke ...

Vso to in še kaj smo doživeli v soboto 13. decembra. Vreme, ki je vedno neznanka in težko vprašanje Pristavčanov, se je sijajno izkazalo: ne vroče, ne hladno, kot posebej naročeno za to noč. Obisk je bil temu primeren, vsi prostori zasedeni in še precej gledalcev je stoji sledilo programu.

Oder por ombujem je bil praznično pripravljen in primerno osvetljen, zastave petih prisotnih narodnosti so krasile ozadje: argentinska, slovenska, nemška, poljska in portugalska. Napovedovalec Ivan Klemenčič je pričel program, pozdravil navzoče in nas popeljal v posamezne točke. Tudi potem je ves večer v besedi povezoval posamezne nastope.

Prva skupina je bila nemška. Pravzaprav je ta skupnost nekaj posebnega: gre za ruske Nemce, oziroma Nemce ob Volgi (Alemanes del Volga), ki je redek in zanimiv primer dvojne emigracije: najprej iz Nemčije v Rusijo, potem od tam v Argentino, kjer jim je po več generacijah jezik opešal, a tradicije so ostale. Skupina, kjer pomešani nastopajo mlajši in starejši pa še otroci, je odplesala več

Mlajša slovenska folklorna skupina

Nemško-ruska skupina

polk, valčkov (tudi zanimiv „ruski valček“) in drugih plesov. Za svoj nastop in predvsem vzbujeno simpatijo so želi lepo priznanje.

Sledil je nastop Slovenske folklorne skupine Pristava. Kot vemo, jo že leta vodi prof. Hector Aricó. Zahtevno vodstvo in redne vaje se poznajo ob vsakem plesu. To pot so nas presenetili kar s trojnim nastopom. Najprej je starejša skupina predstavila na oder plese Ljubljane in okolice. Ti mestni plesi, prej med nami skoraj nepoznani, so v zadnjem času postali kar priljubljeni. Za tem je mlajša skupina nastopila s tradicionalnimi gorenjskimi plesi. Skupina je obnovljena in številčna. Našteli smo deset parov in še nekaj dekliv povrh. Pozna se, da začenjajo, a so polni navdušenja, vestni v izvajanju posameznih korakov in plesnih figur in predvsem (in to je pogoj uspeha) ponosni na svoje korenine, ki jih v plesni obliki podajajo občinstvu. Po navdušenjem priznanju gledalcev so mladi odšli, vrnila pa se je starejša skupina, to pot v rezijanski noši. Rezijanka je eden najbolj zanimivih plesov slovenske folklorne, poln barvitosti in dinamike. Izvedba je zahtevna in poleg vestnih vaj je ob nastopu potrebna izredna koncentracija. Pristavčani so jo že nekajkrat zaplesali. Lahko rečemo, da je bila skupina tudi to pot kos zahtevni vlogi. Ples je potekel gladko in očaral občinstvo, ki je dalo prosto pot svojemu navdušenju. Osebnost za pisca je bila rezijanka višek večera, trenutek globoke čustvenosti.

Prvi del prireditve je zaključila argentinska folklorna skupina. Hector Aricó jo vodi že dolga leta in ji je dal značaj profesionalnosti. Vsak posameznik in vsa skupina je na višku in se prilagodi zahtevnim izvedbam. Spremljava s tipičnimi glasbami je bila to pot „v živo“, kar je še povečalo užitek. Iz bogate zakladnice argentinske folklorne so se pred gledalci zvrstili začetni svečani pericón, očarljiva zamba, vesela čakarera, navihani escondido in možati malambo. Navdušena publika je z dolgotrajnim aplavzom in vzkliki poslovala skupino, ko je odmor za nekaj časa prekinil izvajanje na odru.

Drugi del je začela poljska skupina. Njihovi plesi so barviti, polni ponosnih in svečanih gibov, zasidrani v junaški in večkrat tragični poljski zgodovini. Veličina teh plesov ni prišla dovolj do izraza zaradi majhnega števila članov skupine.

Sledila je portugalska skupnost. Tudi ta je pripeljala s seboj glasbenike. Njihova folklor je bistveno vselega značaja, glasba razposajena, gibi dinamični. Skupino ses-

navljajo mladi, ki so pred leti kot otroci pričeli gojiti folkloro svojih staršev, danes to nadaljujejo in dobro obvladajo. Vmesni komentariji so gledalcem približali poznavanje njihovih posebnosti. Občinstvo je tudi nje primerno nagradilo.

Večer na odru je zaključila skupina Hectorja Aricoja, to pot z buenosaireško mestno folkloro: tango. Polemika ob izvoru plesa podaja njegovo globoko bistvo, ki pride do izraza zlasti, kadar nastopa zelo večča in kvalitetna skupina, kot ob tej priložnosti. Zato se očarljivost stopnjuje, gledalec zavzeto sledi vsakemu gib in sprejema zgodbo, ki jo koreografija podaja ob plesu. Pa naj nastopa en sam plesni par ali vsa množica izvajalcev, zanimanje raste in z njim navdušenje. Zato je tudi naravno izzvenelo bučno odobravanje med izvajanjem in po njem, ki je zaključilo ta štirinajsti festival narodnih plesov.

Večer je nudil še priložnost, da se je ob besedi pristavskega predsednika Janeza Jelenca predstavil izreden gost, ultramaratonist in zmagovalac reke Paraná Martin Strel, ki so ga prisotni navdušeno pozdravili. Nato je sledila „veselica“, zabavna glasba, prigrizek v režiji pristavske družine in prijateljski razgovor.

Ostal je občutek lepega doživetja. Srečanje kultur v deželi, ki je topilni lonec vseh narodnosti sveta, je vedno poučno. Spoznamo, kako vsaka skupnost ohranja izročila, kako jih ceni in goji. Kako je pri vseh iskanje korenin vrednota, ki nima nič skupnega s kakim „getom“, temveč je izraz težnje tudi psihološkega ravnotežja posameznika in skupin. Hvaležni smo Pristavčanom za te večere in posebej za letošnji večer. Že sedaj pa čakamo na petnajstega.

-e. -t.

Starejša kolklorna skupina v ljubljanskih kostumih

MED KNJIGAMI IN REVIJAMI

Meddobje 2003, št. 1-2

Z nekajmesečno zamudo je izšla letošnja prva dvojna številka Meddobja. Zapletlo se je v Sloveniji zaradi novega in drugačnega razpisa za podporo Ministrstva za kulturo.

S to številko je Meddobje stopilo v javnost v novi obleki kot 177. publikacija SKA.: Ta letnik je 37. po vrsti, saj pred časom nekaj let ni izhajalo.

Na razpis o naslovnici je prispelo več predlogov, od katerih je žirija izbrala predlog grafičnega delavca Andreja Hrovata, ki trenutno živi v Sloveniji; drugo nagrado je dobila Irena Žužek.

Za uvodnik je glavni urednik Tine Debeljak primerjal prve številke Meddobja z današnjimi, ugotovil, da se je v času spreminjal, da pa je ostalo zvest svojemu prvemu namenu.

Kot je že tradicionalno, je prvi del posvečen poeziji: Vidimo lahko, da je

poezije veliko več kot proze.

Imamo že kar nekaj mladih pesnikov, ki pišejo v španščini in jih prevajamo. To so Erika Poglajen (Srečanje s seboj) in Gregor Papež, (Ljubil sem, Moj oče in Kar je ostalo).

Od starejših pesnikov je Branko Rebozov prispeval dve pesmi: Skupen grob in Stric in nečak. Prva je bila napisana že leta 1962 in govori o poboju domobrancev.

Prozni tekst je prispeval Vinko Rode. Potopis z juga, kar je dnevnik iz njegovega bivanja v Bariločah, poln spomnov in narave.

V tej številki smo nadaljevali z objavljanjem diplomskih nalog v Sloveniji, ki obravnavajo naše tukajšnje razmere.

To pot so izbrali nalogo Sabine Grabar, Mirko Kunčič in njegove pravljice. Mirka Kunčiča vsi poznamo kot pisca mladinskih

pravljic, povesti in poezij. V tem delu se je Grabar posvetila samo njegovim pravljicam Najdenček Jokec, Ptiček z dvema kljunčkoma Cmokec Poskokec in tri zvezki Triglavskih pravljic. Vsako od teh podrobno analizira, poda notranjo in zunanjo zgradbo in opredeli.

Dr. Jože Rant je zadnje leto pregledal arhiv Jugoslovanske narode Odbrane v Argentini in njeno delo med vojsko in po njej. JNO je upala, da bo po vojski zavlada demokracija, a da ni ovirala nove oblasti, se je razpustila. Zanimiv in podroben pregled slovenskih društev in njihovih del.

Arh. Jure Vombergar je imel pri SKA predstavitev Kremžajevih knjige Leto brez sonca, to je popis njegovega življenja na begu ter takoj po vojski v Ljubljani, kamor je bil vrnjen in obsojen na politično prevzgojo; kmalu je pobegnil v Avstrijo. Vombergar je to svoje razmišljanje imenoval Razmišljanja ob predstavitvi knjige, kjer je nanizal veliko svojih

pogledov na čas.

Ivo Jevnikar iz Trsta je poslal Profesor Baraga, polkovnik Vauhnik in pater Placido, popravke k študiji prof. Srečka Barage o Vauhniku iz zadnje številke Meddobja. V njem jasno časovno prikaže delo Vauhnik in posebno še delo patra Placida, ki so ga ubili Nemci.

Pisec dr. Jože Rant je dodal svoje Popravke in dopolnila k spisu „Biti Argentinec je težak posel“. Glavni del je prevod tanga Barantalnica.

Vsaka številka Meddobja je že leta prinašala po dve sliki v barvni prilogi. Sedaj sta bila objavljena dve deli Tilke Močnik, dva barvna reliefa iz mavca Ulica tišine (indijanski motiv) in Barve sončnic.

Ta nova številka je zanimiva, ker sodeluje v njej več mlajših literatov, kar dokazuje, da je kulturna tradicija med nami zelo močna, da presega naravno pešanje slovenščine. Lahko upamo, da se bo to še nadaljevalo.

Tine Debeljak

Božični koncert in Misa Criolla v Sloveniji

V predbožičnih dneh je v Slovenijo na svoji evropski turneji prvič prišel svetovno znani argentinski skladatelj in pianist Ariel Ramirez. 17. in 18. decembra, se je ustavil v Slovenski filharmoniji in skupaj z Akademskim pevskim zborom France Prešeren iz Kranja, s komornim zborom Vox Carniolus z Jesenic ter argentinskimi solisti in virtuozni na tradicionalnih južno-ameriških instrumentih izvedel svoje najbolj znano delo Kreolsko mašo (Misa Criolla). Ob Kreolski maši je na koncertu zazvenel še Ramirezov cikel šestih božičnih pesmi z naslovom Navidad nuestra.

Ariel Ramirez, rojen leta 1921, je Kreolsko mašo napisal leta 1963. Delo, posvečeno argentinskim Kreolom je sad skladateljevega dolgoletnega preučevanja argentinske ljudske glasbe. Ramirez je v njem združil znanje in tradicijo južnoameriških ljudstev, njihovo lokalno glasbo in instrumente, ritmične strukture in raznovrstne melodične jezike, obenem pa ohranil ritualno raven religiozne maše. Skladba je napisana za enega ali dva solista - tenor ali sopran, mešani zbor in instrumente: bombe (ljudska tolkala), charango (andsko brenkalo), queno (inkovsko flavto) in siku (argentinsko trstenko).

Skladbo so izvajali v vseh največjih koncertnih dvoranah po svetu, poustvarili so jo mnogi priznani glasbeniki. Ramirez je bil zanjo večkrat nagrajen, posnetek, ki ga je leta 1964 napravil z moškim folklornim kvartetom Los Fronterizos, pa so doslej izdali v 40 državah po vsem svetu in ga prodali v več kot trimilijonski nakladi. Na nedavni turneji po Argentini in Čilu je mašo poustvaril tudi zbor Carmina Slovenica ob avtorjevi spremljavi na klavirju. APZ France Prešeren in komorni zbor Vox Carniolus sta Kreolsko mašo s solisti Slovenske filharmonije, a brez avtorja Ramirez, izvajala še 19. in 20. decembra na Jesenicah ter 10. januarja 2004 v Kranju.

Silvestrovanje v Sloveniji

V predvojni Sloveniji je bil božič važnejši kot silvestrovanje. Navadno se je božič praznoval mirno in tiho v družinah, ki so se zbirale po domovih, silvestrovanje pa je bilo bolj hrupno in veselo. Prihod novega leta so navadno naši rojaki pričakali v raznih gostinskih lokalih, mnogi pa so hoteli v gore in v gorskih kočah dočakali novo leto. Za božič so se obdarovali, za novo leto pa navadno ne. Bogate večerje so bile navadno „zalite“ z dobro pijačo, potice in pecivo pa je navadno ostalo še od božiča. Zabave in veseljačenje je trajalo do ranega jutra. Posebno doživetje je bilo za smučarje, če so v ranih urah novega leta naredili prvi smuk z gore v dolino. Lepo je bilo, če je bila noč brez oblakov in je luna srebnila snežno pot. Nikjer, ne v dolini v lokalih in v domači hiši, kakor tudi ne v gorskih kočah pa ni manjkalo veselega petja in raznih družabnih iger. Še vedno opolnoči vlivajo svinec in prerokujejo iz raznih njegovih oblik prihodnost. Vedeževanje je povzročalo obilo smeha in zabav.

Zanimive so bile novoletne voščilnice z raznimi risbami in dekoracijami, ki so bile na njih npr. palčki, podkve, dimnikarji z lestvami, štiriperesne deteljice itd., zakaj voščilnica naj bi naslovljencu pokazala, da mu pošiljatelj želi veliko sreče. Pravzaprav malokdo ve, odkod izvira ta način izražanja dobrih želja. Izgleda, da ti simboli izhajajo še iz prastarih verskih predstav, ki so kljub dolгим stoletjem le obdržale prvotni namen. Zanimiv je pomen škrtov. Ker živijo v naravi, jih navadno družimo z gobami ali z drugim zimskim zelenjem. Ta način voščilnic izhaja iz keltskega ali germanskega okolja in je kot tak tudi prišel k nam v Slovenijo. Podkev je poznana po vsem svetu. Je simbol sreče in zdravja ter je razširjena predvsem na zahodu. Otroci so bili vedno veseli, če so našli na cesti podkev. Mnogi naši predniki so podkev nabili nad hišna vrata. Če je bila zabita v obliki črke C, je pomenila, da bo Kristus prebivalce hiše obvaroval pred čarovnicami in hudobnimi silami. Pribijanje podkev je bilo znano že v starih časih pri Asircih in Egipčanih. Tudi zvonove zasledimo na voščilnicah, kar je pri nas pomenilo božji glas, ki naj hišo varuje pred nesrečo. Pikapolonica že od nekdaj pomeni srečo in rodovitnost. Goba mušnica naj bi tudi prinašala srečo. Rabili so je že v srednjeveški čarovniji. Posebna vraža je bila - in je baje še danes - voščilnica s prašički in dimnikarji, ali štiriperesna deteljica. Delo dimnikarja je bilo predvsem snaženje ognjišč in dimnikov, katere je bilo treba vedno snažiti, da se ne bi zanetil požar.

Razstava Gasparijevih voščilnic

V ateljeju Petra Krivca v Kozjem so na božični dan odprli razstavo voščilnic in jaslic Maksima Gasparija. Njegove voščilnice prikazujejo čas okoli svetega večera, novega leta in svetih treh kraljev. Razstava Gasparijevih voščilnic iz zbirke Marjana Marinská je gostovala že v Berlinu, Buenos Airesu, San Franciscu, Sydneyju in na Dunaju. Jaslice je mojster - letos je minilo 120 let od njegovega rojstva - izdelal kmalu po prvi svetovni vojni, so zapisali na vabilu k ogledu razstave.

Maksim Gaspari je bil ujet v kmečki svet, ki je umetniku predstavljal zakladnico motivov, kot so letni časi s svojo menjavo, stari prazniki s svojimi šegami, kmečko delo, krst,

poroke, pogrebi, pastirji, dekleta, čebelarji, godci, arhitektura in drugo. Razstavljene voščilnice se osredotočajo predvsem okoli obreda blagoslavljanja domačije, prikazujejo hojo k polnočnici, rezanje božičnega kruha, prizor v hlevu s pastirji in Marijo ob jaslih ter svete tri kralje. Gaspari je za jaslice naslikal 70 jasličnih figur in jih izdal na 70 polah. Gasparijeva Marija je gorenjska deklica v belem predpasniku, Jožef pa je možak s polhovko v roki. Sveti trije kralji nakučujejo veselje nad novo nastalo slovansko državo, tako je en kralj Srb, drugi Hrvat, tretji pa Slovenec. Par s kočijo sta France Prešeren in Primičeva Julija, Betlehem v ozadju pa je Celovec.

In ker je to delo vršil dimnikar, prinaša zato srečo v hišo. Stari Kelti so uporabljali deteljico, ker na bi odganjala hudobne čaravnice in demone. Štiriperesno deteljico pa še vedno radi spravimo v knjige.

Takšnih in podobnih vraž je bilo vedno na pretek, nekaj pa jih je doseglo tudi naše čase.

Valentin Vodnik je pred dvesto leti voščil Slovincem: Se novega leta vsak veseli - si več let obeta, vesel naj živi - al' pa deb' zlomil si glavo - kaj voščiti ne vem, lan' tlačil sem travo, še letas je grem.

Priredila D-ova

ŽENA IN NJEN SVET

Slovenska žena v sliki in likovnem ustvarjanju

Z vsakim dnevom se umikajo ustvarjene umetnine nekoliko dlje v preteklost. Kar je danes še novo, tuje, nerazumljivo in za mnoge nesprejemljivo, se v perspektivi minulega časa spreminja, izgublja čar novosti, aktualno spornost in polemični značaj ter tone v pozabo!

Potrebni so napori mnogih ljudi, da se vzdignjejo na površje sedanosti zakladi, ki jih hrani preteklost. Umetnine sicer imajo svojo stvarno eksistenco, toda njih umetniška moč živi samo v ljudeh, na katere lahko nanje deluje. Resnično pomembna je umetnina le takrat, ko aktivno poseže v življenje človeka in naroda, ki sta jo doživela.

Tedaj prinaša svojo bogato človečnost, svojo narodnost, svoje izkušnje.

Pisala bom o ženi umetnici in o ženi v slovenski sliki. O ženi, materi v starejšem slovenskem slikarstvu ne moremo pisati s tako vznesenimi besedami, kakor o njihovem opevanju v pesmi. Srednji vek je zapustil slike, na katerih je žena utelešenje kreposti, in tudi druge, na katerih je prisposoba vsega hudega. Antika in krščanstvo, Sever in Jug, kmetje, meščani, menihi in knezi so po svoji želji in sodbi oblikovali vsak svojo žensko podobo, njihovi odmevi pa so brsteli tudi na slovenskih tleh. V začetku 19. stoletja se je ženska podoba izvila iz nabožnih predstav prejšnjih dob in zavestno stopila v vrtnec sedanjega dogajanja. Žene umetnice slikarke srečamo tudi že v 18. stoletju, a še v 19. stoletju, tako ponosno na svojo razsvetljenost, je bilo za žene risanje in slikanje le del splošne izobrazbe.

Med njimi srečamo Henriko Langus, Amalijo Oblakovo in druge, pravo

priznanje je dosegla le Ivana Kobilca.

Vsi slovenski slikarji že od dobe baroka naprej so veliko ustvarjali ženske like.

Jožef Tominc je že v dobi baroka s svojim načinom slikanja izražal neke vrste ekspresionizem s tem, da je ljubeznivo zarisoval gube v obraz starkam, mladim ženam pa razžaril oči s skritim ognjem; moda jim je pridodala sijajne obleke, nakit. Umetnikov čopič je zajel vse dobe življenja, počastil vse stanove, se enako poklonil starosti in mladosti. Omenila bi njegovo sliko Gospodična s kamiljo ok. l. 1840.

Langus je v sliki svoje žene zapustil topel spomin drižinske sreče, v portretu Primičeve Julije vsaj senco ideala Prešernove velike ljubezni.

Mihael Stroj je oblikoval žene svetovljansko modre, mile, čeprav ne vedno blagorodne, mehko in malce sladkobno naslikane, vse je lepo in spodobno. Ena njegovih slik je pesnica Luiza Pesjakova.

Preteklo je 30 let, da je Janez Šubic upodobil svojo „Mater“ in Sestro Mico s prav tako zavzetostjo, s kakršno so nekoč slikali plemiške in meščanske lepote. Na teh slikah je prvič zažarela slovenska žena.

Brat Janeza Šubica, Jurij Šubic je v Normandiji zalotil s čopičem Starko pri šivanju. V Parizu pa tudi ni zamižal pred lepoto golega ženskega telesa in ne ostal gluha za otožnost osamele žene. Naslikal je tudi portret mlade Tavčarjeve žene Franje.

Jožef Petkovšek ni iskal zunanje lepote. Skoraj vedno je v tej ekspresivni onemelosti, pa naj bo spočeta v domačem ali beneškem okolju, prav

ženska nosilka izpovednosti.

Po Petkovšku se pojavi slikar in akademski učitelj Anton Ažbe, posebno znana je njegova Zamorka.

Med Ažbetovimi učenci je bil tudi Ferdo Vesel. Menda bolj kot moška mu je ženska figura nosilka razmišljajoče vsebine, ki je le redko vedra, čeprav še ni obtožujoča. Tiho trpi kot „Sirotina“, ki se je v vdani osamljenosti zatekala v kot gole izbe.

Sledi Ivana Kobilca, a njo bom omenila kasneje.

Od Groharja je znana Nezakonska mati in Pod Koprivnikom.

Rihadu Jakopiču je bila ženska ljub navdih za nikoli potešena barvna iskanja. Izpod njegovega čopiča so nastale umetnine, podobe žen, ki so simboli duše, ne živa realnost.

Če pri Matiji Jami iščemo ženske figure, bomo največkrat našli na matere ali kmetice, na v kolu rajajoča dekleta ali na zamaknjene pastirice z zelenih bregov ob Kolpi.

Kdo ne pozna Maksima Gasparija? Njegove slike prikazujejo na svojstven način vse običaje naše folklore. Posvečene so otrokom, dekletom in ženam rdečih lic in črnih oči pa dobrim babicam.

Iz strahot prve svetovne vojne se opotekajo Begunci Frana Tratnika. Njegove žene trpe, ne slutijo pa še rešitve, le Slepa v grenkem iskanju sonca zahrepeni po svetlobi.

Tone Kralj, ki se je na freskah po Primorskem med prvimi našimi slikarji spopadel s fašistično hudobijo, je ustvaril sliko Matere, ki rešuje otroka pred okupatorskimi morilci.

To je bil čas, ko je množica slovenskih žena, preprostih in izobraženih v okupatorjevih ječah, na bojiščih in po taboriščih reševala ne samo svoje otroke, marveč svoj narod.

Imamo še druge slikarje, ki so vsak v svojem stilu slikali žene in dekleta. Do tu o slikarjih. P.M.

Pismo bralcev (2)

Drugo pismo je bilo z moje strani neke vrste dopolnilo in opravičilo zaradi razstave o slovenskih priseljencih v Argentini. Razlikovanje o profesionalcih in operativcih je v nekaj malo osebah naletelo na hud odpor. Toda to razlikovanje ni zraslo na mojem zeljniku!

Že v „Bedi filozofije“ si je Marx umišljal, da bodo komunisti v socialistični fazi opravljali funkcije, ki jih v kapitalistični dobi opravljajo gospodarstveniki (ekonomi). Morda je tu treba spomniti, da naj bi bila ekonomija glavni in dejansko edini dejavnik za razvoj človeške družbe. V tem so popolnoma istega mišljenja pravi ekonomski liberalci in marksisti, saj izhajajo iz istih korenin.

Papeška nezmotljivost v verskih in nravnih zadevah, kadar govori ex cátedra, je nepomembna miška v primeru z Leninovo dogmo o partijstvu: partija je nezmotljiva in zato obstoji dolžnost, da se vsi slepo pokoravajo njenim (vedno spremljivim) „znanstvenim“ razlagam o stanju v različnih družbah in njenim ukazom o ravnanju v določenem času in kraju. Seveda je na vrhu partije nekaj osebnosti, ki končno odločajo. Odtod tudi spori med raznimi partijami, ali „dvorske čistke“ v nekdanjem Kremlju - tako kot v Titovini med vladno „čaršijo“ in npr. Kardeljem ali sedaj med Kučanom in Drnovškom.

Za partijo torej obstajajo samo profesionalci, to se pravi komunisti, vsi drugi so pa operativci, izpolnjevalci partijskih ukazov. K temu „vsem drugim“ je treba prišteti vse resnične profesionalce (ekonome, sociologe, odvetnike, zdravnike, vse tim. kulturnike ali umetniške ustvarjalce, znanstvenike in raziskovalce na sploh...).

Za Slovence je še v partijskem okolju prvi o tem začel pisati Jože Pučnik že v petdesetih in šestdesetih letih prejšnjega stoletja, zaradi česar je seveda moral v zapor in končno za nekaj let v tujino.

Res so v Titovini že prva leta začeli zamenjavati na pomembnih mestih nesposobne „heroje“ in borce s strokovnimi izvedenci, kar je kmalu pomenilo izboljšanje stanja. Žal pa vse kaže na to, da je precej tega mišljenja še ostalo. Profesionalec mora biti „naš“, tudi če ne ve nič ali skoraj nič o tistem, kar bi naj se izvedlo pod njegovim vodstvom. Vsi drugi naj bi bili samo izpolnjevalci ukazov, to se pravi, operativci; če želite, „peoni“ ali neke vrste dninarji oz. kar zastojniški garači. Seveda ne gre izključiti možnosti, da bi bil „profesionalac“ izbran iz drugih, sicer dobičkanosnih, a manj „profesionalnih“ razlogov, toda vedno prevladuje to, da mora biti „naš“ in da ima le on zadnjo odločitev o vsem.

V pismu sem zato vključno poudaril, da bi morali v kakršnemkoli odboru (ne vem, zakaj bi se moral imenovati komisija) vsi njegovi člani sodelovati po svojih najboljših močeh. Vsi bi morali dajati zamisli. Vsi bi morali skupno odločati o tem, kaj se naredi, sprejme ali zavrne ipd. Sicer bi šlo le za delo enega, ki pa ne bi bilo njegovo, ker je le svojevoljno izbral nekaj stvari iz obširnega gradiva, ki so mu ga preskrbeli drugi, za katerega sploh ni imel ne časa ne volje, da bi vsega pregledal.

In tako je tudi za razstavo o slovenskih priseljencih izostalo mnogo gradiva. Zaradi česar se verjetno ne čutita prizadeti samo Zedinjena Slovenija ali Kulturna akcija, temveč tudi razni Domovi, šolstvo na vseh ravneh, knjižne izdaje, revije in občasniki, likovno umetništvo, pevski zbori in pevci, odrsko delovanje (žaloigre, veseloigre, otroške nastopi itd.), združništvo, športno udejstvovanje itn.

V zares demokratični družbi je popolnoma nesprejemljivo partijsko razlikovanje profesionalci-operativci. Pa tudi če bi ne šlo za to, nikakor ni mogoče, da bi samo eden odločal za vse - čeprav bi bil res v svoji stroki izvedenec, profesionalac. Če pa že hoče, naj si v takem primeru sam najame sodelavce, plača za vse sposojene predmete, njihov prevoz in vrnitev lastnikom, pripravi načrt in uredi prostor razstave itn., itn.

Potrebno je neko vodstvo, da pride do soglasja ali do odločitve, kjer bi ne bilo soglasja. V tem primeru bi bilo več kot zadostno delovanje veleposlanika. V prihodnosti pa bo treba neprimerno bolj upoštevati vse dejavne člane skupnosti. Predvsem pa skrbeti za to, da bo strokovnjak v vseh pogledih nepristranski. In prav tako koordinator, ki že od vsega začetka ne bi smel biti sporna osebnost za katerikoli vseljenski pritok.

Pravijo, da se odkritih besedi ni bati. Res je pa, da „resnica pohujšuje“, kot je dal naslov eni svojih knjig kard. Danielou. S tem pismom nisem nameraval nikogar osebno žaliti. Prepričan pa sem, da so bile potrebne „pike na i“.

Vljudno pozdravljam,

Jože Rant

V Gorici: odprli dvojezično pisarno

V italijanski Gorici so odprli dvojezično pisarno, v kateri bodo občanom slovenske narodnosti zagotavljali poslovanje v maternem jeziku. Kot je za radio ocenil goriški župan Vittorio Brancati, je poskusno delo-

vanje dvojezične pisarne v Gorici še en dokaz, da si italijanska in slovenska skupnost želita sodelovati in da se tako na najboljši možen način pripravljata na skorajšen vstop Slovenije v Evropsko unijo.

NOVICE IZ SLOVENIJE

BREZPOSELNOST

Stopnja registrirane brezposelnosti v Sloveniji je oktobra znašala 11,3 odstotka, kar je 0,1 odstotne točke več kot septembra, so sporočili iz državnega urada za statistiko. Oktobra je bilo registriranih 98.925 brezposelnih oseb, kar je 0,8 odstotka več kot septembra in 5,3 odstotka manj kot oktobra lani.

INTERNETNA TELEVIZIJA

Ponudnik internetnih storitev Siol, ki naročnikom ADSL na širšem območju Ljubljane že od druge polovice septembra omogoča spremljanje 110 televizijskih programov preko širokopasovne povezave z internetom, je začel ponujati isto ugodnost tudi prebivalcem Maribora, Celja, Kranja in Kopra ter okolice.

NAGRADA ZA VOZEL

Na mednarodnem natečaju za humor in satiro Aleko v Bolgariji je žirija dodelila veliko nagrado slovenskemu pisatelju Slavku Preglu za zgodbo Gordijski voz. V bolgarščino jo je prevedel Gančo Savov.

BOG ŽEGNAJ!

Cankarjeva založba je poskrbela za izid treh kuharic. Knjige Slovenske praznične jedi - slane, pečene ali ocvrte, Slovenske nagle jedi ali kako skuhati v pol ure in Slovenske vegetarijanske jedi ali kako kuhati brez mesa je na podlagi dediščine sester Felicite Kalinšek, avtorice Slovenske kuharice, in Vendeline Ilc, avtorice Velike slovenske kuharice, s pomočjo sestre Bernarde Gostčnik uredila Živa Vidmar. Vendar pa knjige ne prinašajo le izvlečkov iz omenjenih kuharic, temveč tudi nova dognanja, ki se porajajo v „kuharskem laboratoriju“ šolskih sester.

PO SVETU

BOŽIČ V VATIKANU

Papež Janez Pavel II. bo na božični večer v baziliki svetega Petra v Vatikanu daroval polnočnico, na sveti dan pa prebral poslanico Mestu in svetu (Urbi et Orbi). Papežev program je zaradi njegovega šibkega zdravja skrčen na ta dva tradicionalna božična obreda. Za 83-letnega papeža bo letošnji božič že 26. po vrsti na čelu Katoliške cerkve.

IN V BETLEHEMU

Pred baziliko Jezusovega rojstva v Betlehemu se je zbralo več tisoč ljudi, da bi si ogledali tradicionalno procesijo jeruzalemskega latinskega patriarha Michela Sabaha, ki je prispela iz okoli deset kilometrov oddaljenega Jeruzalema, in se udeležili božične maše. Sabah je v baziliki, ki je po kr-

ščanskem izročilu zgrajena nad Votlino rojstva, kjer se je rodil Jezus Kristus, kasneje tudi vodil polnočnico.

NORE KRAVE TUDI V ZDA

Ameriško kmetijsko ministrstvo je obvestilo javnost, da so v klavnici zvezne države Washington odkrili kravo, okuženo z BSE, bolj znano kot bolezen norih krav. Krava naj bi prišla s farme južno od mesta Yakima. Ameriška zvezna država Washington sicer meji na Kanado, kjer so preteklega maja odkrili prvi in doslej edini primer bolezni norih krav. Po prejemu uradnega ameriškega obvestila o sumu na prvi primer BSE se je več držav odločilo za začasno prepoved uvoza ameriške govedine, med njimi tri največje uvoznice Japonska, Južna Koreja in Mehika.

SLOVENCİ IN ŠPORT

NOGOMETNE CVETKE

Generalni sekretar Nogometne zveze Slovenije (NZS) Dane Jošt je sporočil, da bo slovensko člansko nogometno reprezentanco tudi v prihodnje vodil dosedanji selektor Bojan Prašnikar. Pogodbo s selektorjem reprezentanc do 20 in 21 let Lučom Pertičem pa so prekinili. - Ljubljanski mestni svet se še ni dokopal do končne odločitve o tem, ali bo prestolnica dobila novi nogometni stadion na lokaciji v Stožicah ali pa se bo obnavljalo dotrajani objekt za Bežigradom. - Na novi lestvici Mednarodne nogometne zveze (FIFA) je Slovenija izgubila štiri mesta in je zdaj 31. - Disciplinska komisija Evropske nogometne zveze (UEFA) je Nogometno zvezo Slovenije (NZS) zaradi neprimerne obnašanja navijačev na tekmi za evropsko prvenstvo v Ljubljani proti Hrvaški kaznovala s 25.000 švicarskimi franki kazni zaradi metanja pirotehničnih sredstev proti gostujočim navijačem ter klopi z rezervnimi igralci, metanja papirja, plasten in sadja proti nasprotni ekipi in stranskemu sodniku.

ŠE ENO ZA MANKOČA

Plavalec Peter Mankoč je na evropskem prvenstvu v 25-metrskih bazenih v Dublinu na Irskem osvojil zlato medaljo na 100 m mešano in zbirko slovenskih medalj na letošnjem EP zaokrožil na pet. Slovenci smo imeli še dve finalistki. Anja Klinar je na 400 m mešano osvojila 4. mesto, Alenka Kejžar pa na 200 m hrbtno peto.

SLOVENIJA MOJA DEŽELA

Pod komunistično vladno

V Sloveniji in Jugoslaviji je OF in z njo KPS takoj pričela z vzpostavljanjem nove revolucijske oblasti. Pohiteli so s sestavo slovenske vlade: V Ajdovščini so jo proglasili dne 5. maja 1945. Predsednik vlade je postal Boris Kidrič, večina ministrov je bila iz KPS, le nekaj je bilo še ministrov iz krščanskih socialistov in levih sokolov. Od tam so partizani počasi prodrali proti Ljubljani, v katero so prišli 9. maja. Prve dni še ni bilo reda, a OF je počasi zasedla vsa področja. V nekaj tednih je imela vso oblast. Seveda so takoj začeli socialistično oz. komunistično vladavino. Na važna mesta so postavili preizkušene partizane, čeprav niso bili svojemu delu kos. Tudi so takoj začeli s prilajanjem privatnega gospodarstva (npr. nas je OZNA vrgla iz lastne hiše brez obrazložitve že štiri tedne pozmeje). Takoj so vzpostavili „ljudsko“ oblast po sovjetskem vzorcu po krajevnih „rajonih“, „kvartih“ itd., kjer so si prilajali tovarne in stanovanja ubežnikov ali podobno. Tudi so takoj izgnali vse Nemce in tudi Slovence z nemškimi priimki ali brez njega, da so jim s

tem izgovorom lahko vzeli premoženje.

Po vsej Sloveniji so lovili skrite domobrance. Sicer so obljubili amnestijo za vse, ki se prostovoljno javijo oblastem, a večinoma so taki ljudje „izginili“. Tudi taki, ki so jih izpustil iz zaporov ali taborišč, niso nikoli prišli domov. Na vaseh so terenci imeli popolno oblast. Seveda to ni moglo dolgo trajati, za vlado je treba resnosti in reda.

Takoj v začetku maja so bili partizani odločeni, da osvojijo Trst pred zavezniki. Res so ga dosegli prej in kak teden krvavo gospodarili po njem. Ubili so veliko Italijanov, Nemcev ter nasprotnih Slovencev in njihov trupla pometali v „fojbe“, kraške jame. Toda zavezniki niso hoteli pustiti Trsta komunistom, zato so zagrozili, da bodo osvojili Trst s silo. Partizani so se prej umaknili.

Tudi na Koroško so prišli partizani, a tam so bili že Angleži. Pač pa so se pogajali z njimi in kot je zelo verjetno, je Tito odločil, da se partizani umaknejo s Koroške, če jim zavezniki vrnejo protikomuniste. To so Angleži res izvršili.

PISALI SMO PRED 50 LETI

IMENOVANJE

Z dekretom vatikanske koncilске kongregacije, ki jo je podpisal njen tajnik kardinal Piazza, je bil 5. decembra 1953 g. župnik Anton Orehar imenovan za direktorja vseh slovenskih dušnih pastirjev, ki delujejo med slovenskimi rojaki v Argentini. Istočasno je bil z enakim dekretom imenovan g. Jože Jurak za njegovega namestnika. Obe imenovanji sta prišli na podlagi papeške konstitucije „Exul familia“, ki je uredila duhovne zadeve katoliških izseljencev po svetu.

SILVESTROVANJA

Tudi letos so razna slovenska društva pripravila silvestrovanje za svoje člane. Društvo Slovencev ga je pripravilo na Pristavi v Moronu. Vsem gostom je zaželel veliko sreče predsednik DS ing. Albin Mozetič.

V Lanusu so imeli silvestrovanje v cerkveni dvorani pri sv. Jožefu. Čisti dobiček je bil namenjen za graditev Slovenskega doma. Silvestrovanje je potekalo še na drugih mestih, kjer so se skupine rojakov zbrale v gostinskih obratih in so v dobrem razpoloženju dočakali novo leto.

ŠOLSKI IZLET V MUÑOZ

Tretje leto je že, kar prireja naša šolska mladina izlete ob zaključku šolskega leta. Letošnji cilj izleta je bila čakra Gallardo v Muñozu. Tja so prišli 27. decembra otroci iz Buenos Airesa, Floride, Lanusa, Ramos Mejije in San Justa, popoldne pa še iz San Fernanda.

G. Jože Jurak je imel mašo s pridigo, peli so otroci iz Ramos Mejije. Društvo Slovencev je z izdatno podporo omogočilo nakup vseh dobrot, ki so jih otroci z veseljem pospravili.

Zasedanje Konference za Argentino Svetovnega slovenskega kongresa

V petek, 12. decembra ob 20. uri je bilo v Slovenski hiši v Buenos Airesu, redno zasedanje Konference za Argentino Svetovnega slovenskega kongresa. Prisotni so bili delegati skoraj vseh članskih ustanov in kot osebni član delegat dušnega pastirstva za Argentino dr. Jure Rode. Zasedanje je pričel predsednik konference Tone Mizerit, ki je pozdravil navzoče delegate slovenskih domov in organizacij. Sledila je ugotovitev sklepčnosti, po kateri je tajnica prof. Neda Vesel Dolenc prebrala zapisnik prejšnjega zasedanja, ki je bil potrjen brez pripomb. V nadalje je podala tudi tajniško poročilo; svoje poročilo pa je prebral še blagajnik Ciril Jan.

Predsednik Tone Mizerit je nato v svojem poročilu poročil ugotavljanje sovpadanje strukture Konference z delovanjem Medorganizacijskega sveta, kar ima posledico, da MS prevzema večino organizacijskega dela, a obenem to sovpadanje rodi še trdnejšo povezavo naše skupnosti. Utrjeval pa je potrebo obstoja in delovanja konference v luči mednarodne povezanosti. „Prva generacija naše skupnosti - je navajal - je imela stike, ki so sloneli na osebnem poznanju, na skupnem delu še v domovini in prvih letih begunstva. Njihovi potomci in nasledniki pa že ne poznamo več ljudi v Kanadi, Avstraliji, Združenih državah, po Evropi in celo ne v dosedanjem slovenskem zamejstvu in je zato sodelovanje z njimi skoraj nemogoče. Struktura SSK je torej kanal, po katerem se pretakajo bistvene informacije za skupen nastop, za izmenjavo izkušenj in delovanja in za obrambo slovenskega življenja po svetu.“ V odsotnosti lastnega delovanja je konferenca zvesto spremljala delovanje tako osrednjega odbora kot Slovenske konference, zlasti ob priložnosti srečanj znanstvenikov, zdravnikov in gospodarstvenikov. Slovenci iz Argentine so imeli tudi svoje mesto pri likovnih razstavah in kongres je svojo strukturo posredoval za izvedbo turneje argentinske pevske skupine. Za konec je predsednik pozival prisotne k vztrajnemu skupnemu delu za Slovenijo v svetu.

Sledile so volitve Izvršilnega odbora. Na predlog dosejanega odbora so bili izvoljeni: predsednik Lojze Rezelj, podpredsednica prof. Neda Vesel Dolenc, tajnik Tone Mizerit in blagajnik Ciril Jan.

Novi predsednik se je zahvalil za izkazano zaupanje. Pohvalno se je izrazil o sodelovanju in skupnem nastopanju domov. Potem je sprožil misel, da bi s strani slovenske skupnosti v Argentini globoko preučili izseljensko problematiko, sodelovanje skupnosti po svetu in z matično državo, ter zaključke posredovali slovenski javnosti.

Pri slučajnostih se je še razvil pogovor predvsem o potrebi in načinu delovanja in skupnega nastopa vseh organizacij.

OSEBNE NOVICE

Družinska sreča. V sredo, 24. decembra je bila rojena Camila Patricia Amon, hčerka Tomaža in Patricie Abalos. Srečnim staršem iskreno čestitamo!

BARILOČE

Odhod odprave na Payne

16. decembra je odpotovala bariloška odprava, ki bo poskusila vzpore na pogorju Payne. Odpravi načeljuje Avstrijec Herbert Schmoll, poleg njega so še Otto Mayling, Emilio Hernández, Birger Lantschner, Tonček Pangerc, dr. Rodolfo Venzano, zdravnik iz Bolsona. In najmlajša Heina Kaltschmidt.

Spomin na Klementa Jugu

SPD Bariloče je sklenilo postaviti spominsko ploščo slovenskemu plezalcu in filozofu Klementu Jugu, ob 20-letnici njegove tragične smrti v Severni steni Triglavu. V ta namen se bo organizirala posebna nabirka.

Odhod smučarja Franceta Jermana

V Buenos Aires je odpotoval smučar France Jerman, ki bo zastopal argentinske tekače na svetovnem prvenstvu na Švedskem.

Svobodna Slovenija, številka 1; 7. januarja 1954

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE / Director: Valentin B. Debeljak / Proprietario: Asociación Civil Eslovenia Unida / Presidente: Alojzij Rezelj / Redacción y Administración: RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA / Telefon: (54-11) 4636-0841 / 4636-2421 (fax) / e-mail: esloveniau@sinectis.com.ar / debeljak@netizen.com.ar

Glavni urednik: Tine Debeljak ml. / Za Društvo ZS: Alojzij Rezelj / Sodelovali so še: Tone Mizerit, Gregor Batagelj, Miriam Jereb Batagelj, Pavlina Dobovšek, Marko Bajuk, Polona Makek, Marija Zorc Čeč. Mediji: Družina, Radio Ognjišče, Delo, Dnevnik.

Naročnina Svobodne Slovenije: za Argentino \$ 70, pri pošiljanju po pošti pa \$ 95; obmejne države Argentine 110 USA dol.; ostale države Amerike 125 USA dol.; ostale države po svetu 135 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 85 USA dol. za vse države.

Čeke: v Argentini na ime „Eslovenia Libre“, v inozemstvu (bančne čeke, ne osebne) na ime „Antonio Mizerit“. Oblikovanje in tisk: TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L. / Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires Argentina - Tel.: 4362-7215 - Fax: 4307-1953 - E-mail: vilko@ciudad.com.ar

Correo Argentino Suc. 7
FRANQUEO PAGADO
Cuenta Nº 7211
R. Nac. de la Propiedad Intelectual Nº 881153

MALI OGLASI

TURIZEM

Bungali v Bariloche. - Bungali ILIRSKA nudijo 3-sobna stanovanja z vso opremo, vse leto po odlični ceni. Tel. **02944-441814.** E-mail: **iliriska@bariloche.com.ar**

Letalske karte, rezerva hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu
H. Yrigoyen 2742 - San Justo
Tel. 4441-1264 / 1265

ZOBOZDRAVNIKI
Dr. Damijana Sparhakl - Zobozdravnica - Splošna odontologija - Belgrano 123, 6. nadstr. "4" - Ramos Mejía - Tel.: 4464-0474

ADVOKATI
Dr. Vital Ašič, Odvetnik Paraná 830, 5.nadstr. - Buenos Aires. Prijave na: Tel./faks: 4798-5153. e-mail: estudioasic@cpacf.org.ar

DOBOVŠEK & asociados - odvetniki. Zapuščinske zadeve. Somellera 5507, (1439) Buenos Aires. Tel/Fax: 4602-7386. E-mail: jdbovsek@perseus.com.ar
dr. Marjana Poznič - Odvetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik Lavallo 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 - 15-4088-5844-mpoznic@sfnat.com.ar

dr. Franc Knavs, dr. Bernard Knavs, dr. Veronika Knavs - odvetniki - ponedeljek, torek, petek od 16. do 20. - Tucumán 1455 - 9. nadstr. "E" - Capital - Tel. in faks: 4374-7991 in 4476-0320.
dr. Lilijana Kožar, odvetnica; Av. Corrientes 1250, 5° F, Capital. Torek in četrtek od 16. do 19. Tel.: 4382-9216

IŠČEM ADMINISTRATIVNO URADNICO
do 45 let starosti, z znanjem angleščine in osnovnim poznanjem računalništva; in **mehanika, strugarja (tornero)**
izvedenca v montaži strojnih delov.
Tel **4757- 7232** in **4653-2749** (Gabrijel).

VALUTNI TEČAJ V SLOVENIJI
26. decembra 2003
1 EURO 236,63SIT
1 U\$S dolar 190,90SIT

OBVESTILA

NEDELJA, 4. januarja:
Zbiranje in odhodo šolske kolonije, ob 21.15 uri v Slovenski hiši.

NEDELJA, 11. januarja:
Skupni zajtrk in sestanek SDS (Slovenska demokratska stranka) za člane in prijatelje ob 10,30.uri v Slovenski hiši. Prikaz videa slovenske televizije o debati po sprejemu zakona o vojnih grobiščih (50 min).

ZA SMEH

„Očka,“ je ponosno kliknil novi družabnik v advokatski pisarni. „Primer Peteršiliček proti Korenček sem uspešno pripeljal do konca.“

„Kaj??? Ta primer sem jaz prejel od mojega očeta in sem ga hotel tebi zapustiti kot dediščino, saj smo od njega desetletja dobro živeli!“

V New Yorku berač prosi miloščino. Starejši moški, ki gre mimo, mu vsak dan da dva dolarja.

Nekega dne pa mu da le pol dolarja.

„Kako je to, da mi daste danes samo pol dolarja?“

„Včeraj sem sina vpisal na univerzo. Študiral ga bom!“

„In to kar na moje stroške?“ se razburi berač.

Šolska počitniška kolonija Zedinjene Slovenije

Vsem staršem, ki so vpisali svoje otroke v počitniško kolonijo v domu dr. Rudolfa Hanželiča v Kordobskih hribih sporočamo, da je odhod v nedeljo 4. januarja. Zbiranje se prične ob 21,15 uri, ob 22. pa je odpeljejo avtobusi. Posebej prosimo za točnost, da bo vse poteklo v najlepšem redu. Starše tudi prosimo, da vse postopke v zvezi z kolonijo opravijo že prej.

Podporni bon Zedinjene Slovenije in Svobodne Slovenije

V soboto, 20. decembra se je na državni loteriji odvil božični žreb, ki je odločil usodo letošnje „rife“ Zedinjene Slovenije. Izžrebane so bile sledeče številke:

1.	922
2.	839
3.	111
4.	305
5.	043
6.	892
7.	413
8.	677
9.	505
10.	971

Ker so bili razprodani skoraj vsi boni, so bile razdeljene tudi vse nagrade med različne dobrotnike. Za dobrosrčen odziv pri prodaji se našim rojakom iskreno zahvaljujemo. Za prihodnjic pa se toplo priporočamo še nadaljnji podpori, saj preživljamo res težke čase.

Slovenske nalepke

V pisarni Zedinjene Slovenije imajo rojaki na razpolago lepe slovenske nalepke. Izberejo lahko med različnimi vzorci. Štiri variante so ovalne (12 cm širine, 7 cm višine) z besedico SLO in slovenskim ter argentinskim grbom na vsaki strani. Druga dva motiva pa kombinirata Triglav v barvah argentinske zastave in nageljne s slovenskimi barvami ter napisom SLOVENIJA - ARGENTINA.

Nalepke so prilične tako za na avtomobilska stekla kot za na zvezke, mape, domača okna ali na pohištvo, kar je zlasti priljubljeno med mladino. Nabavite si jih lahko po zmerni ceni.

OBIŠČITE SPLETNO STRAN
www.slo.org.ar

Darovi

Zveza slovenskih mater in žena se toplo zahvaljuje dobrotnikom, ki so darovali v dobrodelni sklad: g. Jože Rus iz Združenih držav 150 ameriških dolarjev; v spomin g. Gabrijele Potočnika družina gospe Tončke Truden 50 pesov; v isti namen družina Rožanec 50 pesov.
Bog povrni!

Mendoza

Kulturni obisk iz Slovenije - Carmina Slovenica

Cantapueblo je mendoški festival, ki privabi nešteto zborov iz Argentine in iz inozemstva. Tudi iz Slovenije se je odzvalo že nekaj pevskih skupin, letos pa iz Maribora dekliški zbor Carmina Slovenica pod vodstvom Karmine Šilec.

V petek, 14. novembra malo čez deveto uro smo na mendoškem letališču sprejeli 37 mladih pevok, dirigentko, dve spremljevalki, dve časnikarki in televizijskega snemalca. Predsednik Društva Jernej Bajda jih je pozdravil in v imenu skupnosti izrekel dobrodošlico. Ker je bil program obiska zelo intenziven, smo izrabili ure do kosila, da smo jim razkazali nekatere turistične zanimivosti mesta. Najprej smo si ogledali Muzej ustanovitve (Museo fundacional), zgrajen pred trgovom Pedro del Castillo. Nato smo se ustavili na Trgu Republike Slovenije, ki je vzbudil pri dekletih lepo presenečenje. Sledil je Hrib slave (Cerro de la Gloria). Nazaj grede smo zagledali grški amfiteater, kjer se vsako leto vrši Slavnost trgatve (Fiesta de la Vendimia) in je Karmine Šilec takoj izrazila željo, da ga obiščemo. Z odra veličastne človeške zgradbe, obdane od hribov, se je zaslislala čudovita pesem deklet, čista, spontana, vesela in v akustiki same narave. V Slovenskem domu so čakali člani slovenskih družin, ki so gostili in prenočili pevke med bivanjem v Mendoza ter jih odpeljali na svoje domove. Popoldne je bil čas za počitek.

Prvi javni nastop je bil v dvorani stare železniške postaje v San José, ki sedaj služi Mendoškemu otroškemu zboru. Na žalost to poslojje ni ne zvočno ne funkcionalno primerno za glasbene predstave, prereni okvir kakovostnemu mladins-

skemu zboru, ki je prav tako navdušil poslušalce.

Naslednji dan, v soboto dopoldne, je bila na vrsti vaja Kreolske maše (Misa Criolla) z ostalimi zbori, ki so nastopili na zaključnem slavju festivala. Malo čez poldan so se pevске skupine porazdelile po različnih krajih mesta in nudile mimoidočim poulične koncerte. Glavni koncert tistega dne se je vršil zvečer v Teatro Plaza v Godoy Cruzu. Carmina Slovenica je pel na koncu programa. Pristop na oder, sodobna harmonija, uporaba tolkal ter neobičajnih inštrumentov, bolj duševna kot telesna prisotnost dirigentke v celotni simbiozi s pevskami, iznajdljiva koreografija in krasni glasovi, ki so se v absolutni disciplini pokorili cilju vzvišeni umetnini, so pretresli publiko. Dvorana je stoji z bujnim ploskanjem odobravalaslovenskim poslanicam Slovenije. Slovenci, živčiči v Mendoza, smo pa uživali ponos pripadnosti tisočletne kulture majhnega naroda, ki je obrodila tako imeniten sadež. Večer smo zaključili starejši v restavraciji, mlajši pa v shoppingu - v prijateljskem vzdušju.

V nedeljo dopoldne so se obiskovalci posvetili slovenski skupnosti. Pri sveti maši jih je dušni pastir Jože Horn toplo pozdravil in se jim v imenu mendoškega občestva zahvalil za obisk. Sledil je nastop Carmine Slovenice, pred tem sta pa gostom izrazila dobrodošlico Mendoški zbor in Slovenski oktet, vsak z dvema pesmima. Program koncerta Mariborčank je vseboval predvsem slovenske narodne pesmi. Posebno odobravanje je povzročila enkratna interpretacija argentinskega tanga El día que me quieras. Za konec je dirigentka povabila Mendoški zbor, da so

skupaj zapeli indijansko pesem Hanacpachap v jeziku quechua, skladbo iz 17. stoletja. V imenu zbora iz Slovenije se je Katja Kos zahvalila mendoški skupnosti ter izročila predsedniku Društva darilo v spomin. Nato se je razvilo skupno kosilo, ki so ga pripravile požrtvovalne članice Zveze žena in mater.

Zaključna prireditve Cantapuebla s prisotnostjo vseh zborov, ki so nastopili na festivalu, se je vršila v nedeljo popoldan na nogometnem štadionu Andes Talleres. Najbolj kvalitetni zbori so imeli samostojen nastop. Ko je dekliški iz Maribora končal svojega z dvema pesmima, je večtisočglava množica spontano vstala in bujno izrazila svoje zadovoljstvo. Za konec in kot glavna točka programa je bila izvedba Kreolske maše (Misa Criolla). Sodelovali so avtor Ariel Ramirez na klavirju in med drugimi zbori tudi Mendoški ter Carmina Slovenica.

V zgodnjih urah naslednjega dne smo se zbrali pred Slovenskim domom za slovo. Naslednja in zadnja točka turnee po Južni Ameriki je bila Festival mladinskih zborov v Viña del Mar - Čile. Zadnje novice so javile, da je bila cesta v sosednjo državo zaprta zaradi snega, ki je tisto noč zadel. V pričakovanju, da bodo prehod pravočasno odprli, se je avtobus odpeljal proti zahodu. Že so bili blizu meje, ko so nam okoli poldneva telefonsko sporočili, da se morajo vrniti, kar je povzročilo odkrito veselje mendoške mladine in deklet iz Slovenije, saj so med sabo navezali lepe prijateljske vezi. Na Zelenici pri Grintalovih je bilo zadnje snidenje, polno zdrave zabave. Nihče ni tarnal, da je moral iti pozno spat, ker bo moral naslednje jutro kmalu vstati. V torek ob zori so se odpeljali in ni bilo več vrnitve. Ostali so pa nepozabni spomini na enega od najbolj kakovostnih kulturnih obiskov iz Slovenije.

mb

CORDOBA

POČITNISKI DOM „DR. RUDOLF HANŽELIČ“

Sporoča vsem članom in prijateljem, da so cene prenočišča in kompletne prehrane za letošnjo sezono sledeče:

Odrasli:	\$ 35 .- na osebo na dan.
Otroci od 4. do 14. leta:	\$ 26 .- na osebo na dan.
Otroci do 4. leta:	brezplačno.

POČITNIŠKI DOM NUDI:

- Vse sobe s privatno kopalnico.
- Posteljno perilo in brisače.
- Posebno prehrano za goste, ki bi jo imeli zdravniško predpisano.
- Brezplačen prevoz iz Capille del Monte do počitniškega doma ali obratno za goste, ki potujejo z omnibusom.
- Direct TV v skupni dvorani.

ŠTEVILNE DRUŽINE (TRI ALI VEČ OTROK) POSEBNE CENE PO DOGOVORU!!!

Več informacij in prijave:

Tel/ Fax: 03548 - 494046 / 4627 - 4160
E-mail: tomasrant@hotmail.com